

ENQUETE ONDER RIJBEWIJSHOUDERS

De Nederlandse bijdrage voor een internationale vergelijkende studie.

R-92-7

Drs. R.D. Wittink

Leidschendam, 1992

Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid SWOV

VOORWOORD

De Hoofdafdeling Verkeersveiligheid van Rijkswaterstaat heeft de SWOV opdracht verleend om de Nederlandse inbreng te verzorgen in een internationale enquête onder rijbewijshouders. Deze enquête wordt georganiseerd door een consortium van onderzoeksinstituten in verschillen Europese landen. De SWOV maakt deel uit van dit consortium. De enquête wordt gelijktijdig in deze landen uitgevoerd. De resultaten worden door het Franse instituut INRETS vergeleken en geanalyseerd.

Het doel is inzicht te verkrijgen in zelfgerapporteerd gedrag en opvattingen van automobilisten op Europese schaal. Hiermee kunnen aanwijzingen worden verkregen over mogelijke maatregelen op Europees niveau.

Dit rapport geeft de resultaten weer van de Nederlandse resultaten. Dit zijn resultaten per vraag, waarover geen nadere analyses hebben plaatsgevonden. Het belang van verdere analyses in nationaal en internationaal verband wordt besproken naar aanleiding van deze resultaten. Dit kan leiden tot vervolgonderzoek.

INLEIDING

De vragenlijst die door de initiatiefnemers uit Engeland en Frankrijk was voorbereid, is in enkele besprekingen aangepast aan ideeën en wensen uit andere landen. In maart 1991 vond een bespreking plaats waarbij vertegenwoordigers van acht landen aanwezig waren. Later is het aantal deelnemende landen uitgebreid. De gemeenschappelijke vragenlijst is vervolgens getest in de verschillende landen. De resultaten hiervan zijn begin september 1991 in internationaal overleg besproken. De noodzakelijke aanpassingen gaven opnieuw aanleiding tot discussie. De SWOV heeft er daarbij o.a. voor gezorgd dat een vraag over snelheidsbegrenzers, die bij diverse pilot-studies verwarring opleverde en daarom was verwijderd, in een andere vorm is teruggekomen. Verder kostte het veel moeite om vragen over alcoholgebruik te handhaven, omdat in zuid-Europese landen de problematiek van rijden onder invloed niet gemeten wordt en daarom in grote mate wordt ontkend. In de loop van september 1991 is de vragenlijst definitief vastgesteld.

Aan dit laatste overleg namen deel; vertegenwoordigers uit Frankrijk, Engeland, Ierland, Duitsland, Zwitserland, Oostenrijk, Tsjecho-Slowakije, Portugal, Spanje, Italië en Nederland. België wilde deelnemen, maar was verhinderd. Zweden is op het laatste moment nog bij de groep deelnemende landen gekomen. In Duitsland wordt de enquête dubbel uitgevoerd, zowel in het voormalige westen als het voormalige oosten. De verschillen daartussen worden groot geacht. Totaal wordt de vragenlijst 14 keer afgenomen. Van de EEG-landen ontbreken Denemarken, Griekenland en Luxemburg.

In oktober 1991 is de vragenlijst in Nederland voorgelegd aan een representatieve steekproef onder autobestuurders. De SWOV heeft hiervoor Traffic Test bv. bij het onderzoek betrokken, die op haar beurt de uitvoering van de enquête in handen heeft gelegd bij ISEO-Research. De verwerking van de resultaten en de controle is door Traffic Test uitgevoerd.

Hiervoor zijn 2771 adressen 'face to face' benaderd. Voor deze methode is in het internationale overleg gekozen. Voor een goede vergelijkbaarheid is het nodig overal dezelfde methode toe te passen. De methode gaf de gelegenheid antwoordcategorieën op kaarten voor te leggen.

Ruim één-derde van de potentiële contacten viel af omdat niemand thuis werd aangetroffen. Van de overigen weigerde 24% mee te doen aan het onderzoek en daarna viel van de overgeblevenen 27% af omdat de aanwezigen niet

aan het selectie-criteria voldeden, zoals rijbewijsbezit. Zo werden 1009 gesprekken gerealiseerd.

In april 1992 worden de resultaten van de verschillende landen besproken aan de hand van een rapportage van INRETS.

BIJLAGE

Europese Enquête 1991/1992; Een onderzoek naar verkeersrisicobeleving van automobilisten in 12 landen in Europa. Drs. M.M. Modde. EXT 9132-452. Traffic Test bv, Veenendaal, 1991.

In deze paragraaf worden de bevindingen van het onderzoek per vraag gepresenteerd in de vorm van rechte tellingen. Conform de onderzoeksopdracht heeft geen analyse plaatsgevonden van de bevindingen.

A. Land: Nederland, code 14

B. Nummer van vragenlijst: range van 1 tot en met > 1000.

C. Taal: Nederlands, code 09

D. In welke provincie woont u?

	aantal	percentage
Groningen	36	4
Friesland	42	4
Orente	28	3
Overijssel	63	6
Flevoland	12	1
Gelderland	113	11
Utrecht	68	7
Noord-Holland	178	18
Zuid-Holland	238	24
Zeeland	20	2
Noord-Brabant	144	14
Limburg	66	7
Onbekend	2	0

E. In welke regio woont RP?

	aantal	percentage
noord	107	11
oost	188	19
west	485	48
zuid	230	23

F. Hoeveel is ongeveer het aantal inwoners?

Aantal: 883

Gemiddelde: 142.170 inwoners

Standaarddeviatie: 239.630 inwoners

	aantal	percentage
minder dan 2.000 inwoners	5	1
2.000 - 99.000 inwoners	659	65
100.000 - en meer inwoners	346	34

Geslacht:	aantal	percentage
man	505	50
vrouw	505	50

I. Wat is uw exacte leeftijd?

Aantal: 1008

Gemiddelde: 41,1 jaar

Standaarddeviatie: 13,5 jaar

	aantal	percentage
Jonger dan 25 jaar	104	10
25 - 39 jaar	419	42
40 - 54 jaar	301	30
55 jaar en ouder	186	18

K. Wat is uw beroep?	aantal	percentage
ZELFSTANDIG		
landbouwer, visser	1	0
vrij beroep zoals advocaat, accountant	34	3
winkelier, ambachtsman, ondernemer	50	5
IN LOONDIENST		
handarbeider	125	12
ambtenaar, kantooremployé	179	18
leidinggevende, topmanager, directeur	67	7
middenkader, trainee	107	11
NIET WERKEND		
gepensioneerd	104	10
huisvrouw zonder beroepsbezigheden	275	27
buitenshuis		
student, militaire dienst	45	5
werkloos	21	2
Onbekend	2	0

Deel 1: Algemeen

1. Hoe bezorgd bent u over de volgende problemen? (zie kaart 1)

	zeer		tame- lijk		niet erg		hele- maal niet		weet niet	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
a. criminaliteit	497	49	414	41	89	9	8	1	2	0
b. milieuvervuiling	506	50	448	44	49	5	6	1	1	0
c. verkeersongevallen	319	32	494	49	177	18	17	2	3	0
d. kwaliteit van de gezondheidszorg	310	31	359	36	258	26	73	7	10	0
e. fileprobleem	223	22	279	28	339	34	155	15	14	1

2. Bent u er voor of er tegen dat de overheid meer aandacht besteedt aan de volgende maatregelen op verkeersveiligheidsgebied? (zie kaart 2)

	sterk voor		voor		noch voor noch tegen		tegen		sterk tegen		weet niet	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
a. verbetering van de rijopleiding en de rijexamens	200	20	405	40	302	30	76	8	4	0	23	2
b. meer politiecontrole op de naleving van verkeersregels	305	30	498	49	132	13	65	6	8	1	2	0
c. meer publiciteitscampagnes op het gebied van verkeers- veiligheid	195	19	521	52	214	21	73	7	5	1	2	0
d. meer voertuigen keuren op technische staat	258	26	441	44	195	19	98	10	10	1	8	1
e. verbetering van de kwaliteit van de wegen	206	20	476	47	273	27	53	5	1	0	1	0

3. In hoeverre bent u het eens met de volgende uitspraken? (zie kaart 3)

	in hoge mee eens		mee eens		noch eens noch oneens		mee oneens		in hoge mate mee oneens		weet niet	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
a. verkeersovertredingen zouden strenger moeten worden bestraft	288	29	481	48	148	15	85	8	7	1	1	0
b. er zijn te veel verkeersregels	47	5	313	31	230	23	380	38	28	3	12	1
c. mensen moeten zelf kunnen bepalen hoeveel ze kunnen drinken voor ze achter het stuur gaan zitten	18	2	16	2	6	1	214	21	755	75	1	0
d. autofabrikanten moet worden verboden auto's aan te prijzen wegens hun snelheid en krachtige motor	82	8	239	24	231	23	345	34	99	10	14	1
e. bij de planning van steden en wegen moet meer rekening worden gehouden met voetgangers en fietsers	311	31	572	57	74	7	42	4	8	1	3	0

4. Hoe vaak denkt u dat de onderstaande factoren - betrekking hebbend op bestuurders - de oorzaak zijn van verkeersongevallen? (zie kaart 4)

	nooit		zelden		soms		vaak		heel vaak		altijd		weet niet	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
a. vermoeidheid	2	0	36	4	266	26	513	51	177	18	6	1	10	1
b. geen richting aangeven	6	1	99	10	430	43	348	35	110	11	6	1	11	1
c. alcoholgebruik	1	0	7	1	97	10	433	43	409	41	50	5	13	1
d. te weinig afstand tot de voorganger	1	0	9	1	134	13	447	44	379	38	38	4	2	0
e. te hoge snelheid	0	0	25	3	88	9	380	38	462	46	52	5	3	0
f. te lage snelheid	23	2	250	25	491	49	163	16	69	7	7	1	7	1
g. gebruik van drugs en medicijnen	4	0	145	14	374	37	250	25	105	10	32	3	100	10

5. Hoe vaak denkt u dat de onderstaande factoren -betrekking hebben op de wegen - de oorzaak zijn van verkeersongevallen? (zie kaart 4)

	nooit		zelden		soms		vaak		heel vaak		altijd		weet niet	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
a. slecht ontwerp van de weg	34	3	330	33	460	46	119	12	29	3	1	0	37	4
b. slecht onderhouden wegen	33	3	311	31	450	45	157	16	40	4	7	1	12	1
c. opstoppingen (files)	8	1	87	9	336	33	453	45	95	9	16	2	15	2
d. slechte weersomstandigheden	0	0	24	2	247	25	520	52	197	20	20	0	2	0
e. onvoldoende signalering	16	2	156	15	481	48	283	28	56	6	9	1	9	1

6. Hoe vaak denkt u dat de onderstaande factoren -betrekking hebbend op voertuigen - de oorzaak zijn van verkeersongevallen? (zie kaart 4)

	nooit		zelden		soms		vaak		heel vaak		altijd		weet niet	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
a. slechte remmen	11	1	196	19	419	42	283	28	45	5	19	2	37	4
b. versleten banden	7	7	116	12	413	41	359	36	72	7	13	1	30	3
c. defecte verlichting	7	1	174	17	455	45	287	28	58	6	14	1	15	2
d. defect stuurmechanisme	50	5	444	44	302	30	80	8	32	3	24	2	78	8
e. te snel of te krachtig voertuig	34	3	225	22	340	34	271	27	80	8	7	1	53	5
f. voertuig te oud	33	3	261	26	417	41	199	20	62	6	9	1	29	3

Deel 2: Snelheid

7. Hoe wordt er, naar uw mening, in dit land over het algemeen gereden? (zie kaart 15)

	aantal	percentage
zeer goed	2	0
goed	240	24
redelijk	636	63
slecht	107	11
zeer slecht	22	2
weet niet	3	0

8. Hoe vindt u uw manier van rijden in vergelijking met die van andere bestuurders? (zie kaart 8)

	aantal	percentage
veel gevaarlijker	1	0
een beetje gevaarlijker	26	3
ongeveer hetzelfde	441	44
een beetje minder gevaarlijk	359	36
veel minder gevaarlijk	171	17
weet niet	12	1

9. Hoe vaak denkt u dat andere bestuurders de maximum snelheid overschrijden? (zie kaart 4)

	aantal	percentage
nooit	0	0
zelden	2	0
soms	64	6
vaak	470	47
heel vaak	443	44
altijd	29	3
weet niet	2	0

10. Rijdt u in vergelijking met andere bestuurders meestal... (zie kaart 10)

	aantal	percentage
veel harder dan gemiddeld	15	2
iets harder dan gemiddeld	258	26
ongeveer met de gemiddelde snelheid	566	56
iets langzamer dan gemiddeld	158	16
veel langzamer dan gemiddeld	13	1
weet niet	0	0

11. Er bestaan technische voorzieningen om de snelheid van auto's te kunnen regelen. Sommige zijn bedoeld om vrij te gebruiken, anderen om de vrije beslissingen van bestuurders te beperken. Bent u voorstander van een dergelijke voorziening?

	ja		nee		geen mening	
	N	%	N	%	N	%
a. wanneer u zelf vrij bent het aan- of uit te zetten	423	42	522	52	65	6
b. wanneer u de maximum snelheid op autosnelwegen alleen voor een korte tijd kunt overschrijden	359	36	570	56	81	8
c. wanneer het (voor alle auto's) onmogelijk is een bepaalde limiet te overschrijden	367	36	564	56	79	8

12. Hoe vaak rijdt u op de onderstaande soorten wegen gemiddeld harder dan de maximum snelheid wanneer de verkeerssituatie u toestaat uw eigen snelheid te kiezen? (zie kaart 4)

	nooit		zelden		soms		vaak		heel vaak		altijd		weet niet	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
a. autosnelwegen	284	28	212	21	276	27	178	18	35	4	24	2	1	0
b. hoofdwegen tussen twee plaatsen	269	27	234	23	309	31	157	16	24	2	15	2	2	0
c. smalle landwegen	472	47	293	29	174	17	53	5	10	1	6	1	2	0
d. hoofdwegen binnen de bebouwde kom	432	43	276	27	206	20	74	7	12	1	10	1	0	0
e. in woonwijken	706	70	207	21	70	7	18	2	5	1	4	0	0	0

13. Wat moet volgens u de maximum snelheid zijn? (zie kaart 5)

	aantal	gemiddelde	st. dev.
a. in de bebouwde kom	1009	47,6 km/h	7,9 km/h
b. in woonwijken	1008	33,7 km/h	8,6 km/h
c. op hoofdwegen tussen twee plaatsen	1005	84,6 km/h	12,4 km/h
d. op snelwegen	995	120,1 km/h	12,1 km/h

14. Bent u ooit door de politie aangehouden wegens te hard rijden?

	aantal	percentage
ja	281	28
nee	729	72

15. Hebt u ooit een geldboete of andere straf gehad wegens overschrijding van de maximum snelheid?

	aantal	percentage
ja, alleen een geldboete	257	91
ja, geldboete plus andere straf	5	2
ja, alleen een andere straf	0	0
nee, geen boete of andere straf	18	6
onbekend	1	0

16. Hoe hoog was de geldboete voor de laatste keer dat u wegens te hard rijden werd bekeurd?

Aantal: 252
 Gemiddelde: F 104,70
 Standaarddeviatie: F 75,70

17. Hoe vaak...? (zie kaart 4)

	nooit		zelden		soms		vaak		heel vaak		altijd		weet niet	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
a. parkeert u op het trottoir?	650	64	203	20	103	10	34	3	12	1	8	1	0	0
b. houdt u te weinig afstand tot uw voorganger?	462	46	311	31	180	18	41	4	7	1	7	1	2	0
c. dimt u in het donker uw groot licht als er een tegenligger aankomt?	30	3	11	1	14	1	32	3	41	4	864	86	18	2
d. verleent u voorrang aan een andere bestuurder die voorrang heeft?	1	0	3	0	18	2	37	4	108	11	842	83	1	0
e. verleent u voorrang aan voetgangers op een voetgangersoversteekplaats-/zebrapad?	2	0	4	0	38	4	88	9	144	14	732	73	2	0
f. rijdt u door oranje?	53	5	129	13	491	49	204	20	79	8	52	5	2	0
g. haalt u in wanneer het 'net kan'?	683	68	183	18	114	11	11	1	3	0	11	1	5	1
h. haalt u op de snelweg rechts in wanneer dat niet is toegestaan?	833	9	103	10	53	5	8	1	3	0	9	1	1	0
i. geeft u andere bestuurders een waarschuwingssignaal dat ze een snelheidscontrole naderen?	639	63	94	9	135	13	48	5	13	1	62	6.1	19	2

18. Heeft de auto waarin u het meest rijdt autogordels?

	aantal	percentage
ja, alleen voorin	605	60
ja, voor en achter	397	39
nee	8	1

19. Wanneer u deze auto bestuurt, draagt u dan uw autogordel in de volgende situaties? (zie kaart 4)

	nooit		zelden		soms		vaak		heel vaak		altijd		weet niet	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
a. korte rit binnen de bebouwde kom	170	17	64	6	73	7	33	3	40	4	622	62	0	0
b. korte rit over de hoofdweg tussen twee plaatsen	91	9	23	2	48	5	41	4	29	3	769	76	1	0
c. lange rit over de hoofdweg tussen twee plaatsen	63	6	14	1	23	2	27	3	33	3	842	83	0	0
d. lange rit over de snelweg	57	6	13	1	14	1	14	1	25	3	878	87	1	0

20. Ik zal u enkele uitspraken over autogordels voorlezen. Wilt u mij voor elke uitspraak zeggen in hoeverre u het daarmee eens of oneens bent?

	mee eens		mee oneens		weet niet	
	N	%	N	%	N	%
a. als je voorzichtig rijdt, zijn gordels niet echt nodig	152	15	826	82	24	2
b. bij de meeste ongevallen wordt met het dragen van gordels het risico op ernstig letsel verminderd voor bestuurders en overige inzittenden	864	86	84	8	54	5
c. als ik mijn gordel niet draag, voel ik me niet op mijn gemak; het is alsof ik iets mis	530	53	422	42	50	5

21. Bent u ooit door de politie aangehouden terwijl u uw autogordel niet om had?

	aantal	percentage
ja	122	12
nee	880	87
onbekend	8	1

22. Hebt u de laatste keer dat u werd aangehouden en u geen autogordel droeg een geldboete of andere straf gekregen omdat u de gordel niet om had?

	aantal	percentage
ja, alleen een geldboete	31	25
ja, een geldboete en een andere straf	0	0
ja, alleen een andere straf	0	0
geen boete of straf, alleen een waarschuwing	90	74
onbekend	1	1

Deel 3: Alcohol

Het volgende onderwerp in deze vragenlijst gaat over het gebruik van alcohol in het verkeer.

23. Hoe vaak drinkt u gemiddeld per week alcohol? (zie kaart 11)

	aantal	percentage
bijna iedere dag	181	18
5 tot 6 dagen per week	40	4
3 tot 4 dagen per week	110	11
1 of 2 dagen per week	239	24
minder dan 1 dag per week	204	20
nooit	236	23

24. Hoeveel EENHEDEN alcohol drinkt u gemiddeld per keer? (zie kaart 6)

Aantal: 768

Gemiddelde: 2,9 eenheden

Standaarddeviatie: 2,4 eenheden

25. Hoe vaak zit u per week achter het stuur na alcohol te hebben gedronken, al is het maar een klein beetje? (zie kaart 11)

	aantal	percentage
bijna iedere dag	4	1
5 tot 6 dagen per week	1	0
3 tot 4 dagen per week	8	1
1 of 2 dagen per week	45	6
minder dan 1 dag per week	154	20
nooit	554	72
weet niet	8	1

26. Hoe vaak hebt u gemiddeld de afgelopen maand auto gereden met misschien een wettelijk te hoog alcoholpromillage?

	aantal	percentage
bijna iedere dag	0	0
5 tot 6 dagen per week	1	0
3 tot 4 dagen per week	2	1
1 of 2 dagen per week	12	5
minder dan 1 dag per week	35	16
nooit	170	77

27. Waar gebeurde het dat u meer dronk dan misschien wettelijk is toegestaan om daarna nog te gaan rijden? Gebeurde dat ...

	ja		nee	
	N	%	N	%
a. thuis	10	20	39	80
b. een bar, café of restaurant	23	47	26	53
c. een dancing of disco	3	6	46	94
d. bij een vriend	16	33	33	67
e. de sportvereniging	8	16	41	84
f. op het werk	6	12	43	88
g. elders	6	13	42	87

28. Als u voor het rijden alcohol drinkt, wat is dan in het algemeen het maximum aantal eenheden alcoholhoudende drank? (zie kaart 6)

Aantal: 206

Gemiddelde: 2,1 eenheden

Standaarddeviatie: 1,1 eenheid

29. De meningen over wat de wettelijke toegestane grens voor alcoholgebruik zou moeten zijn, verschillen. Welke van de onderstaande uitspraken komt het meest overeen met uw mening?

	aantal	percentage
a. auto rijden na het drinken van alcohol zou geheel verboden moeten zijn	652	65
b. de wettelijke grens moet lager worden	76	8
c. de wettelijke grens moet blijven zoals hij is.	263	26
d. de wettelijke grens moet worden verhoogd, zodat bestuurders meer kunnen drinken dan nu	7	1
e. de wettelijke grens om te mogen rijden moet worden afgeschaft, men moet zelf weten hoeveel men wil drinken	4	0
f. weet niet	8	1

30. Ik zal nu een aantal voorgestelde maatregelen voorlezen om het rijden onder invloed van alcohol te beperken. In hoeverre bent u voor of tegen de invoering van elk van deze maatregelen?

	voor		tegen		weet niet	
	N	%	N	%	N	%
a. mee blaastests door de politie	844	84	102	10	64	6
b. strengere straffen voor bestuurders die te veel hebben gedronken	933	92	55	5	22	2
c. voor onervaren bestuurders moet de grens omlaag	357	35	543	54	110	11
d. mensen moeten worden aangespoord hun gasten die nog moeten rijden, niet te veel te laten drinken	731	72	210	21	69	7

31. Hebt u wel eens een blaastest moeten doen?

	aantal	percentage
ja, en had minstens één keer te veel gedronken	30	3
ja, maar had niet te veel gedronken	159	16
nee	821	81

32. Hoe werd u de laatste keer dat u wegens rijden onder invloed van alcohol werd bekeurd, bestraft?

a. geldboete. Aantal: 14	Gemiddelde: F 850,-	St. dev.: F 462,-
b. rijbewijs afgenomen. Aantal: 6 personen		
c. gevangenisstraf. Aantal: 3 personen		
d. strafpunten. N.V.T.		
e. verplicht nieuw rijbewijs	aantal	percentage
ja	0	0
nee	30	100
f. verplichte deelname aan 'groepstherapie' zoals bijvoorbeeld een alcoholcursus	aantal	percentage
ja	1	3
nee	29	97
g. op andere wijze	aantal	percentage
ja	8	27
nee	22	73

33. Was het uw eerste of herhaalde overtreding?

	aantal	percentage
dit was de eerste	25	83
dit was niet de eerste	4	13
onbekend	1	3

34. Hoe vaak denkt u tijdens een gewone rit als automobilist door de politie te worden aangehouden om een blaastest te doen? (zie kaart 4)

nooit		zelden		soms		vaak		heel vaak		altijd		weet niet	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
432	43	442	44	92	9	16	2	2	0	2	0	24	2

Deel 4: Europa

De volgende vragen hebben betrekking op het rijden in het buitenland.

35. Hebt u de afgelopen twee jaar een personenauto, een vrachtauto/bus of motor bestuurd in een ander Europees land en zo ja, om welke reden?

	aantal	percentage
ja, voor zaken	19	2
ja, voor plezier	533	53
ja, voor beide	77	8
nee	381	38

36. In welk ander Europees land hebt u de afgelopen twee jaar het meest gereden? (zie kaart 7)

	aantal	percentage
Duitsland	246	39
Oostenrijk	23	4
België	121	19
Denemarken	3	0
Spanje	17	3
Finland	0	0
Frankrijk	153	24
Verenigd Koninkrijk	13	2
Griekenland	3	0
Ierland	0	0
Italië	13	2
Luxemburg	9	1
Noorwegen	4	1
Nederland	2	0
Portugal	3	0
Zweden	2	0
Zwitserland	6	1
Tjechoslowakije	2	0
Hongarije	1	0
Polen	0	0
Joegoslavië	3	0
Roemenië	0	0
Bulgarije	0	0
Turkije	3	0
Sovjet-Unie	1	0
Albanië	0	0
Anders	1	0

37. Hoe gevaarlijk vond u het rijgedrag in dat land in vergelijking met dat in Nederland? (zie kaart 9)

	aantal	percentage
veel gevaarlijker	160	25
een beetje gevaarlijker	143	23
ongeveer hetzelfde	206	33
een beetje minder gevaarlijk	77	12
veel minder gevaarlijk	32	5
weet niet	11	2

38. De mogelijkheid bestaat dat in Europa gelijke wetten en regels voor het wegverkeer gaan gelden. Bent u voor of tegen de invoering van de onderstaande maatregelen in Europese landen om deze gelijkstelling te bereiken?

	voor		tegen		weet niet	
	N	%	N	%	N	%
<u>maatregelen betreffende het rijbewijs:</u>						
a. een minimum leeftijd van 17 jaar voor autobestuurders	244	24	720	71	46	5
b. een rijexamen met strengere normen	557	55	353	35	100	10
c. een strafpuntensysteem voor verkeersovertredingen dat leidt tot ontzegging van de rijbevoegdheid bij overschrijding van een bepaald aantal punten	722	72	221	22	67	7
d. een algemene snelheidslimiet van 50 km/uur binnen de bebouwde kom	874	87	116	12	20	2
e. een algemene snelheidslimiet van 120 km/uur op autosnelwegen	717	71	271	27	22	2
f. een vereiste dat autofabrikanten hun produkt zodanig wijzigen dat de topsnelheid van de auto wordt beperkt	472	47	451	45	87	9

maatregelen betreffende het alcoholgebruik

g. verlaging van het toegestane alcoholpromillage voor bestuurders	598	59	355	35	57	6
--	-----	----	-----	----	----	---

maatregelen betreffende de voertuigen

h. regelmatige technische keuring van alle soorten voertuigen op veiligheid	944	94	45	5	21	2
i. regelmatige technische keuring van alle soorten voertuigen voor het milieu	868	86	88	9	54	5
j. de plicht om overdag met licht aan te rijden	419	42	472	47	119	12
k. installatie van een derde remlicht	270	27	581	58	159	16
l. een verplichting om zowel op de voor- als op de achterbank autogordels te dragen	702	70	214	21	94	9

39. Er is een voorstel gedaan om een Europees Bureau voor Verkeersveiligheid op te zetten. Als u daar voorstander van bent, zou zo'n bureau dan:

	aantal	percentage
aanbevelingen moeten doen, of nieuwe wetten moeten ontwerpen, of bent u geen voorstander van zo'n bureau	471	47
	191	19
	344	34

Deel 5: Verkeersrisico's

Dan nu nog een paar vragen over verschillende onderwerpen.

40. Hoe belangrijk vindt u de onderstaande eigenschappen van een auto? (zie kaart 1)

	zeer		tamelijk		niet erg		helemaal		weet niet	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
a. uiterlijk	148	15	442	44	298	30	117	12	5	1
b. betrouwbaarheid	961	95	41	4	4	0	2	0	2	0
c. zuinigheid	691	68	285	28	28	3	1	0	5	1
d. prestaties	272	27	438	43	265	26	31	3	4	0
e. comfort	468	46	435	43	91	9	14	1	2	0
f. grootte/doelmatigheid	280	28	419	42	248	25	54	5	9	1
g. veiligheid	960	95	43	4	6	1	1	0	0	0
h. milieuvriendelijkheid	716	71	247	25	43	4	3	0	1	0

41. Kunt u 'ja' of 'nee' antwoorden op de volgende uitspraken?

	ja		nee	
	N	%	N	%
a. soms erger ik me mateloos aan andere bestuurders	865	86	145	14
b. ik rijd graag hard	304	30	706	70
c. tijdens het rijden gebruik ik vaak de claxon	17	2	993	98
d. ik ben erg bang dat ik tijdens het rijden een ongeluk krijg	96	10	913	90
e. ik geef altijd richting aan voordat ik links of rechts afsla	934	93	75	7
f. soms raak ik met andere bestuurders in een soort 'race' verwickeld	68	7	942	93
g. ik denk dat de meeste ongelukken een kwestie van pech zijn	128	13	880	87
h. ik vind het leuk tijdens het rijden risico's te nemen	11	1	997	99
i. een auto is niet meer dan een middel van vervoer	829	82	181	18

42. Hoe gevaarlijk is het volgens u in het algemeen om? (zie kaart 1)

	zeer		tamelijk		niet erg		helemaal		weet niet	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
a. een operatie te ondergaan 's nachts alleen door de stad te lopen	93	9	384	38	409	41	88	9	36	4
b. huis en tuin te onderhouden en op te knappen en daar reparaties te verrichten	13	1	92	9	483	48	411	41	11	1
c. twee pakjes sigaretten per dag te roken	596	59	304	30	54	5	32	3	24	2
d. veel vet voedsel te eten	425	42	456	45	88	9	29	3	12	1
e. per dag een fles wijn of 1,5 liter bier te drinken	493	49	358	35	112	11	30	3	17	2
f. auto te rijden	26	3	219	22	507	50	257	25	1	0

43. Hoeveel zorgen maakt u zich in het algemeen over de volgende risico's? (zie kaart 1)

	zeer		tamelijk		niet erg		helemaal		weet niet	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
a. een ernstige ziekte	182	18	271	27	389	39	157	16	11	1
b. werkloosheid	143	14	293	29	360	36	199	20	15	2
c. een verkeersongeval	153	15	286	28	434	43	130	13	7	1
d. inbraak	176	17	315	31	385	38	128	13	6	1
e. milieuvervuiling	333	33	499	49	143	14	30	3	5	1
f. een ongeval op het werk	97	10	182	18	397	39	282	28	52	5
g. een ongeval thuis	92	9	143	14	485	48	276	27	14	1

44. Wilt u met 'ja' of 'nee' aangeven of de onderstaande uitspraken wel of niet op u van toepassing zijn?

	ja		nee	
	N	%	N	%
a. ik neem regelmatig lichaamsbeweging	761	75	249	25
b. ik rook	418	41	592	59
c. ik vermijd vet voedsel	583	58	427	42
d. ik ben op dieet	92	9	918	91
e. ik let erop niet te veel alcohol te drinken	862	85	148	15

45. Hoeveel mensen (van alle leeftijden) schat u dat er het afgelopen jaar in Nederland bij verkeersongelukken om het leven zijn gekomen? (N.B.: n= werkelijk cijfer afgerond op 1000.) (zie kaart 12)

	aantal	percentage
6.000 en meer	94	9
tussen 3.000 en 5.999	203	20
tussen 1.500 en 2.999	274	27
tussen 1.300 en 1.499	137	14
tussen de 700 en 1.299	117	12
700 of minder	49	5
weet niet	136	14

46. Hoe vaak discussieert u in familie- of vriendenkring over het risico op ongevallen en letsel in het verkeer? (zie kaart 4)

nooit		zelden		soms		vaak		heel vaak		altijd		weet niet	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
362	36	300	30	292	29	47	5	9	1	0	0	0	0

47. Als dit soort gesprekken plaatsvindt, hoe sterk is dan de wens van de deelnemers om een persoonlijke bijdrage aan de verhoging van de veiligheid op de weg te leveren? (zie kaart 1)

zeer		tamelijk		niet erg		helemaal		weet niet	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
38	6	299	46	231	36	41	6	39	6

48. Welk soort verzekeringen zijn belangrijk voor u? Ik lees u een aantal soorten verzekeringen voor: (zie kaart 1)

		zeer		tamelijk		niet erg		helemaal		weet niet	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
a.	auto	858	85	127	13	13	1	8	1	4	0
b.	woning	803	80	163	16	20	2	17	2	7	1
c.	leven	500	50	246	24	160	16	96	10	8	1
d.	pensioen	605	60	252	25	88	9	53	5	12	1

Deel 6:

49. Hoe vaak bent u de afgelopen drie jaar als bestuurder van een motorvoertuig betrokken geweest bij ongevallen waarbij iemand gewond raakte en medische hulp kreeg?
Aantal: 55 personen geven aan bij een of meerdere ongevallen betrokken te zijn geraakt. Het gemiddelde daarvan is 1,7, standaarddeviatie 2,6.

50. Hoe lang woont u al in Nederland?

	aantal	percentage
mijn hele leven en meer dan 10 jaar	1001	99
tussen 5 en 10 jaar	5	1
minder dan 5 jaar	3	0
geen antwoord	1	0

51. Bent u?

		ja		nee		gn resp.	
		N	%	N	%	N	%
a.	alleenstaand	115	11	888	88	7	1
b.	samenwonend	125	12	879	87	6	1
c.	gehuwd	732	73	278	28	0	0
d.	gescheiden (van tafel en bed)	22	2	981	97	7	1
e.	weduwe/weduwenaar	20	2	984	97	6	1

52. Uit hoeveel personen bestaat uw huishouding (inclusief kinderen)?

Aantal: 1010
Gemiddelde: 2,99 personen
Standaarddeviatie: 1.32

53. Hebt u kinderen in de volgende leeftijdsgroepen?

	ja		nee	
	N	%	N	%
jonger dan 5 jaar	181	18	829	82
5 - 9 jaar	190	19	820	81
10 - 16 jaar	221	22	789	78
17 jaar en ouder	244	24	766	76

54. Wat is uw hoogst genoten afgeronde opleiding?

	aantal	percentage
LA, lagere school (basisschool)	82	8
LB, MA, HA, middelbare school	556	55
MB, HB, HW, hoger onderwijs	369	37
geen enkele	1	0
onbekend	2	0

55. Hoe oud was u toen u stopte met full-time onderwijs (studeren)?

Aantal: 960
Gemiddelde: 18,2 jaar
Standaarddeviatie: 4,1 jaar
41 Personen geven aan nog bezig te zijn met hun studie.

56. Hoe zou u de plaats waar u woont beschrijven?

	aantal	percentage
a. platteland/dorp	390	39
b. kleine stad	242	24
c. voorstad/buizenwijk	92	9
d. binnenstad/grote stad	279	28
e. weet niet	7	1

57. Voor wat voor soort voertuig hebt u een geldig rijbewijs?

	ja		nee	
	N	%	N	%
personenauto	1010	100	0	0
bromfiets (50 cc of minder)	-	-	-	-
motor of scooter	102	10	908	90
vrachtauto	99	10	911	90
touringcar/autobus	76	8	934	93

58. Wat voor soort voertuig bestuurt u meestal?

	aantal	percentage
auto met een motor van minder dan 1000 cc	63	6
auto met een motor van 1000 - 1999 cc	731	72
auto met een motor van 2000 cc of meer	108	11
auto, maar weet het vermogen niet	76	8
bestelwagen	12	1
bromfiets (50 cc of minder)	1	0
motor of scooter	1	0
vrachtauto	7	1
autobus/touringcar	8	1
landbouwvoertuig	0	0
onbekend	3	0

¹ 50 Personen geven aan een bromfietsrijbewijs te hebben. Mogelijk wordt daarmee een certificaat bedoeld.

59. Hoe lang heeft u uw rijbewijs? Ik bedoel vanaf het eerste rijbewijs, hetzij motor, hetzij personenauto?
 Aantal: 1010
 Gemiddelde: 18 jaar
 Standaarddeviatie: 11,2 jaar

60. Is het voertuig dat u gewoonlijk bestuurt, eigendom van?

	aantal	percentage
uzelf	746	74
een ander lid van het gezin	161	16
uw werkgever of wordt het gebruikt door uw werkgever	69	7
een vriend	21	2
een verhuurbedrijf	8	1
onbekend	5	1

61. Is het voertuig dat u gewoonlijk bestuurt, verzekerd tegen?

	aantal	percentage
minimaal, alleen wat wettelijk verplicht is (WA)	344	34
alle schade, volledig (all risk, WA + casco)	646	64
niet verzekerd	0	0
weet niet	20	2

62. Hoeveel kilometers hebt u de afgelopen 12 maanden ongeveer gereden (inclusief vrachtauto en motor)?
 Aantal: 1002
 Gemiddelde: 14.240 km/jr.
 Standaarddeviatie: 14.860 km/jr.

63. Omschrijft u zichzelf als?

	aantal	percentage
zeer religieus	35	4
religieus	416	41
niet religieus	517	51
weet niet	42	4

64. Wat is uw godsdienst?

	aantal	percentage
Rooms Katholiek	228	51
Nederlands Hervormd	98	22
Gereformeerd	71	16
anders	54	12

65. Mensen beschrijven hun politieke overtuiging vaak in termen van 'links' of 'rechts'. Omschrijft u zichzelf als? (zie kaart 14)

	aantal	percentage
uiterst links	12	1
links	175	17
midden	412	41
rechts	185	18
uiterst rechts	27	3
weet niet	199	20

66. We zouden de resultaten van ons onderzoek graag uitsplitsen naar het bruto jaarinkomen van gezinseenheden. Hier ziet u een inkomensschaal. Kunt u zeggen in welke categorie uw huishouden valt? Salaris, toelagen en alle andere soorten inkomen van alle personen die deel uitmaken van uw huishouden moeten worden meegerekend. (zie kaart 8)

	aantal	percentage
< F 12.000,=	23	2
tussen F 12.000,= en F 30.000,=	125	12
tussen F 30.000,= en F 60.000,=	402	40
tussen F 60.000,= en F 90.000,=	178	18
tussen F 90.000,= en F 120.000,=	50	5
tussen F 120.000,= en F 150.000,=	13	1
tussen F 150.000,= en F 180.000,=	5	1
meer dan F 180.000,=	2	0
weet niet/wil niet zeggen	212	21

67. Nummer interviewer. 968 Personen hebben geen nummer ingevuld, maar hun naam.

68. Geslacht interviewer:

	Aantal	Percentage
Man	120	12
Vrouw	890	88

69. Leeftijdscategorie interviewer.

	Aantal	Percentage
t/m 24 jaar	40	4
25-39 jaar	140	14
40-54 jaar	521	52
55 jaar of ouder	309	31

70. Starttijdstip interview. Het zwaartepunt ligt overdag, vanaf 12.00 uur tot en met 20.00 uur 's avonds.

71. Duur interview.

Aantal: 939
Gemiddelde: 38.8 minuten
Standaarddeviatie: 8,5 minuten

72. Datum interview. De interviews zijn afgenomen in de periode 4 oktober 1991 tot en met 1 november 1991.

73. Hoeveel bestuurders houden op drukke snelwegen in het algemeen te weinig afstand?

	aantal	percentage
minder dan een kwart	161	16
tussen een kwart en de helft	386	38
tussen de helft en driekwart	297	29
meer dan driekwart	134	13
weet niet	32	3

74. In sommige landen bestaat de opvatting dat rijden na het drinken van alcohol maatschappelijk onaanvaardbaar is. Kunt u mij zeggen in hoeverre u het hiermee eens bent?

in hoge mate eens		mee eens		noch eens noch oneens		mee oneens		in hoge mate mee oneens		weet niet	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
551	55	339	34	49	5	57	6	12	1	2	0

75. Het wordt binnenkort misschien mogelijk een apparaat in de auto te hebben dat kan meten of de bestuurder te veel gedronken heeft. Hoe zou zo'n apparaat volgens u moeten werken?

	ja		nee		weet niet	
	N	%	N	%	N	%
a. zorgen dat de auto niet kan starten	746	74	203	20	61	6
b. automatische beperking tot een zeer lage snelheid	149	15	770	76	91	9
c. automatische beperking van hoge snelheid	195	19	711	70	104	10
d. de bestuurder informatie geven over de straffen voor rijden onder invloed	352	35	564	56	94	9
e. automatische registratie en aangifte bij de politie als het alcoholpromillage te hoog is	420	42	495	49	95	9

Bijlage 1: gebruikte kaarten**kaart 1****zeer****tamelijk****niet erg****helemaal niet****kaart 2****sterk voor****voor****noch voor noch tegen****tegen****sterk tegen****kaart 3****in hoge mate mee eens****mee eens****noch mee eens, noch mee oneens****oneens****in hoge mate mee oneens**

kaart 4**nooit****zelden****soms****vaak****heel vaak****altijd****kaart 5**

- 1. lager dan 30 km per uur**
- 2. 30 km per uur**
- 3. 40 km per uur**
- 4. 50 km per uur**
- 5. 60 km per uur**
- 6. 70 km per uur**
- 7. 80 km per uur**
- 8. 90 km per uur**
- 9. 100 km per uur**
- 10. 110 km per uur**
- 11. 120 km per uur**
- 12. 130 km per uur**
- 13. 140 km per uur**
- 14. 150 km per uur**
- 15. 160 km per uur**
- 16. meer dan 160 km per uur**
- 17. geen algemene snelheidslimiet**

kaart 6**1 eenheid alcohol:**

- = 1 standaard bierglas bier**
- = 1 standaard wijnglas wijn**
- = 1 standaard glas sterke drank**

kaart 7

Duitsland
Oostenrijk
België
Denemarken
Spanje
Finland
Frankrijk
Verenigd Koninkrijk
Griekenland
Ierland
Italië
Luxemburg
Noorwegen
Nederland
Portugal
Zweden
Zwitserland
Tsjechoslowakije
Hongarije
Polen
Joegoslavië
Roemenië
Turkije
USSR
Albanië
Anders

kaart 8

1. Minder dan F 12.000,-
2. tussen F 12.000,- en F 30.000,-
3. tussen F 30.000,- en F 60.000,-
4. tussen F 60.000,- en F 90.000,-
5. tussen F 90.000,- en F 120.000,-
6. tussen F 120.000,- en F 150.000,-
7. tussen F 150.000,- en F 180.000,-
8. meer dan F 180.000,-
9. geen antwoord

kaart 9

veel gevaarlijker

een beetje gevaarlijker

ongeveer gelijk

een beetje minder gevaarlijk

veel minder gevaarlijk

kaart 10

veel sneller dan gemiddeld

een beetje sneller dan gemiddeld

ongeveer dezelfde snelheid

een beetje langzamer dan gemiddeld

veel langzamer dan gemiddeld

kaart 11

de meeste dagen

5 tot 6 dagen per week

3 tot 4 dagen per week

1 of 2 dagen per week

minder dan 1 dag per week

nooit

kaart 12

- 1. 6.000 of meer**
- 2. tussen 3.000 en 5.999**
- 3. tussen 1.500 en 2.999**
- 4. tussen 1.300 en 1.499**
- 5. tussen 700 en 1.299**
- 6. 700 of minder**

kaart 13

Autobestuurders mogen

- helemaal geen alcohol van te voren drinken**
- minder alcohol drinken dan nu is toegestaan**
- net zoveel alcohol drinken als nu is toegestaan**
- meer alcohol drinken dan nu is toegestaan**
- net zoveel alcohol drinken als ze zelf willen**

kaart 14

Links 1 2 3 4 5 Rechts

kaart 15

zeer goed
goed
redelijk
slecht
zeer slecht

kaart opleidingen

1. Lager Onderwijs (LA), eventueel met LAVO, VGLO
2. Lager Beroepsonderwijs (LB)
Middelbaar Algemeen Vormend onderwijs (MA)
Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs (HA)
3. Middelbaar Beroepsonderwijs (MB)
Hoger Beroepsonderwijs en Wetenschappelijk Onderwijs, kandidaats (HB)

Wetenschappelijk Onderwijs, doctoraal (HW)
4. Geen enkele